

BÉKÉSMEGYEI FÜGGETLENSÉG

POLITIKAI LAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Békéscsaba, Kispiac-tér, Zvaratkó-ház

Egyes szám ára 6 fillér.
Vármegyei telefonszám 67.

Megjelenik hetenként kétszer: szerdán és vasárnap

Főszerkesztő:
Dr. PÁNDY ISTVÁN

Felelős szerkesztő:
Dr. RELL LAJOS

Előfizetési árak helyben és vidéken:
egész évre 10 kor., negyedévre 2-50 kor.,
félévre .. 5 kor., egy óra .. -85 kor.
Nyilttér soronként 25 fillér

Hibás kulturpolitika.

Hosszu évek, sőt évtizedek óta állandóan kesergünk a középiskolai képzés ferdeségein és aránytalanságain. A lateiner pályákon ijesztő arányban növekszik a túltengés, a gyakorlati pályákra képzett szakemberekben pedig állandó a hiány. Gimnáziumok és reáliskolák, de főleg az előbbieket túlszűfolyák; mindig újabb intézetek felállítása válik szükségessé a nagy túdulás következtében, de az ipari és kereskedelmi szakképzésre megfelelő számú középiskolánk nincs s kénytelen beérni az e pályákra készülő jelentékeny százaléka mindenféle szurrogátummal: tanfolyamokkal, svindli kurzusokkal s mi egyébbel.

Magyarországon a kétszáznál több gimnáziumba és reáliskolába hetvenezernél több tanuló jár, ellenben harminchét felsőbb kereskedelmi iskolába mindössze ötezerhatszáz tanuló, három felsőbb ipariskolába pedig öt-hatszáz tanuló jár; az ipari szaktanfolyamokat és speciális szakiskolákat nem sorozhatjuk ide.

Szó sincs róla, nagy és végzetes hiba a magyar társadalomnak az a felfogása, hogy csak urrá lehet nevelni a gye-

reket. Meggyökeresedett, szinte kiírthatatlan balhit, hogy csak a lateiner pálya kvalifikálhat igazi urrá s a kereskedelmi és ipari pálya alsóbbrendű emberanyagának tekintetik.

A gyakorlati s az országra oly nagyfontosságú ipari s kereskedelmi oktatás, kevés tantézetete és méregdrágasága következtében, egyenesen meggátolja, hogy az ipari és kereskedelmi pályákra menjen a műveltebb középosztály gyermeke. A kereskedelmi felsőbb iskolából egyrészt a helyszüke miatt szorul ki évenként egy sereg fiú, másrészt drágaságuk miatt kerülnek a szülők. A kiszorultak vagy a gimnáziumok és reáliskolák tanulólétszámát szaporítják, vagy a különféle tanfolyamok felületes és selejtes tömegébe zuhannak bele.

Az állam pedig, a helyett, hogy ez irányzattal számolna s azt előmozdítaná, engedi magát sodorni az áramlattal. A gimnáziumokat szaporítja aheiyett, hogy kereskedelmi iskolákat állítana fel, olcsó tandíjjal.

Magyarországon mindenki, a kormánytól az élén, jajgat a gimnáziumok túlszűfolytsága s a lateiner-proletáriátus ijesztő növekedése miatt; mindenki pre-

dikálja, hogy így nem lehet tovább, mindenki buzdítja a szülőket, hogy gyermekeiket kereskedelmi és ipari pályákra adják. És mégis a kormány egyre szaporítja a gimnáziumokat s tétlenül nézi, hogy a kevés kereskedelmi és ipari felsőbb tanintézetekből helyszüke és drágaságuk miatt évenként százával szorulnak ki a gyerekek. Holott a kereslet és fogasztás természetszerű törvényét kellene itt is alkalmaznia, hogy a középiskola képzés irányát helyesebb és jobb mederbe terelje.

Kereskedelmi és ipariskolákat kellene felállítani, a gimnáziumnál jóval olcsóbb tandíjjal s akkor azok a szülők, akik a helyesebb felfogásnak engedve, ipari vagy kereskedelmi pályára szánják gyermekeiket, megtalálnák könnyen az alkalmat, sok száz szülő pedig, akit a gimnáziumok beiratások körül észlelhető túlekedés s a hosszú és drága kiképzési idő gondolkodóba ejt, önként rátelődnek a józanabb és gyakorlatibb irányra. Amily mértékben könnyűvé és olcsóvá tétetik a kereskedelmi és ipari képzés, oly mértékben tehermentesítjük a gimnáziumokat s szerzünk erőket a gazdasági

fejlődésre. Aminek viszont későbbi és kívánatos következménye az, hogy a lateiner-proletáriátus csökken, ellenben a produkáló és dolgozó művelt elem szaporodik, kiszorítja a külföldi szakerőket s nemcsak magának, de foglalkozásának is kivívja azt a pozíciót, amelyet Magyarországon az uri fogalomhoz fűznek.

Azok az áldozatok, amelyeket iparunk és kereskedelmünk jövője érdekében hozunk s még hozni fogunk, csak akkor termik meg gyümölcsüket, ha idejekorán gondoskodunk az eljövendő korszaknak megfelelő nemzedékről. A százmilliók mellett, amiket a jövőnek szánunk, elenyésző csekélység egy-néhány millió, amelyet a jövő munkásainak előteremtésére szánunk. Minden új gimnázium, amely nem állítatik fel s amelynek helyébe ipari és kereskedelmi iskolát teremt az állam, e jövőnek gazdasági előforrásává válik. Minden lateiner-proletár helyébe egy termelő iparos vagy kereskedő, megfordítaná az ország gazdasági képét s az erők egyensúlyozása folytán mélyreható átalakulást indítana meg a társadalmi erők eloszlásában is.

Türedékek.

Margitvirág az én virágom.

Miért és mióta, nem tudom. Talán ez volt az első virág, melyet bölcsőmben megpillantottam. Talán Margitvirággal ajándékozott meg az első leány, akiről szerelemmel ábrándoztam. Talán ennek a virágnak az utolsó szirma adta meg az első igent lázas, remegő kérdésemre. Talán már az édesanyámnak is ez volt a kedves virága...

Nem tudom s hiába kutatom. Csak azt tudom, hogy ha jó a tavasz, én csak a Margitvirág virágzását várom. Akárhánem megmondhatom, hogy melyik évben, melyik napon találtam az első Margitvirágot, feljegyeztem a kicsi könyvembe.

Ha szebb napok elkövetkezését várom, így sóhajtok: no majd, ha még egyszer nyílik Margitvirág!

Eseményszámba megy, ha lekaszálják a réteket és meggyilkolják a Margitvirágot és lehangol, mikor tudom, hogy a jövő májusig már nem hajtának több Margitvirágot a rétekek.

Azért meglátom a többi virágot is és kedvesnek, szépnek találok vala-

mennyit, de hangulatot csak a Margitvirág kelt a lelkemben.

Messziről néha tévedésbe ejt a pongyola pitypang elvirágozott, bozontos fejjé változott alakja, amelyet a lányok férfihűségnek, a legények leányhűségnek mondanak. Távolról az is olyan fehér, mint a Margitvirág.

Ebből is az látszik, hogy minden fehér, kerek virágban a Margitvirágot keresem: a fű között, ha a réten járok, a virágosboltok kirakatában, ha a városban bolyongok.

Miért és mióta, nem tudom.

Csak azt tudom, hogy ez is olyan költőies bolondság, mint az ideális szerelem.

Egyszer csak észrevesszük, hogy a világ sok-sok lánya között akad egy, aki a többi kiszorítja a lelkünkben. Annak a neve a legzengzetesebb, annak a szeme a legragyogóbb, az a legtökéletesebb, az a szépek szépe, a lányok lánya, az álmunk álma. Miért, az Isten tudja!

Ha járunk az utcán, csak őt keressük, ha a szabad természetben barangolunk, az ő szembekerülését áhitjuk s ha valaki egy kicsit is hasonlít hozzá, már százszor kedvesebb előttünk.

Pedig bizonyos, hogy épúgy akad ezer és ezer különb lány nálánál, mint amilyen bizonyos, hogy nem a Margitvirág a föld legszebb virága.

Ártatlan bolondság, amíg csak a virágról van szó, de a másik bolondságba már sokan behaltak vagy ami még rosszabb: a szívük lett halottá. Azt a rettenő nagy tévedést, hogy csak egy kis lány van a világon, sokan fizették már meg az életükkel, vagy ami még rosszabb, életük boldogságával, legkivált pedig azok, akik tudják, hogy milyen nagy tévedés ez és még sem képesek kikerülni.

Oh bár csak a virágok között volna kedvencem, bár csak a Margitvirág volna egyetlen tévedésem!

A „semmi” komédiája.

Jancsi olvasta már a történelmet és a nagy férfiak életrajzát. Dagadt a keble, mikor hírt vette, hogy egy alig husz éves fiatal ember pályadíjat nyert az akadémián. Jancsi 17 éves volt és azt mondta a barátainak, hogy három év alatt tíz tragédiát is fog irni s mint a régen várt szellemi nagyságot, az ország első költőjét fogják emlegetni. Ugyanígy reménység fogta el, mi-

kor valami híres festőről hallott. Ő új színekkel, új felfogással fog műveket alkotni. Szoborleplezés után híres szobrász akart lenni, mikor pedig színházba járt, rettenő erővel tört ki belőle a színházi hajlam s mindent rövid 3 esztendőn akart elérni.

János csakugyan vitte valamire. Husz éves korában egy vidéki lapban megjelent két verse. A nagyság határidejét azonban öt esztendővel későbbre toltá.

— Meglátjátok, mondotta a barátainak, hogy öt év múlva büszkék lesztek rám s az akadémia megvásárolja töletek a leveleimet!

Aztán 25 éves korában megint el-tolta a határidőt öt esztendővel, de egyuttal kijelentette, hogy a világgyalázatos, nem akarja őt elismerni. De minden igazi nagysággal így van ez: korán születik és a kortársai nem képesek őt megérteni.

30 éves korában még mindig azt erősítette, hogy nagy ember lesz s néha úgy tetszett, mintha már is az volna. De egészen meg nem bizonyosodhatott felőle, mert a szemébe még senki sem mondta. Csak egyedül ő érezte.

A közigazgatási bizottság ülése.

Csaba, szept. 15.

Békésvármegye közigazgatási bizottsága tegnap reggel a vármegye-ház kis tanácstermében Döry Pál főispán elnöklésével ülést tartott. Az ülésen a közigazgatási bizottsági tagok nagy számmal vettek részt és a gyűlés menetle is szokatlanul élénk volt. A főispán 9 órakor nyitotta meg az ülést, amely azután megszakítás nélkül délután fél 2-ig tartott.

A közigazgatási bizottság üléséről tudósításunk a következő:

Alispáni jelentés.

Daimel Sándor főjegyző a múlt hónapban előfordult közérdekű eseményekről felolvassa az alispáni jelentést, amely szerint a személybiztonság 22 esetben zavartatott meg és pedig: egy veszélyes fenyegetéssel, egy kuruzslással, egy magzatelhajtással, négy súlyos és tizenhárom könnyű testi sértés elkövetésével. A vagyonbiztonság ellen 49 esetben tetetett támadás. Egy rablás, egy betörés és egy betörés kísérletén kívül 46 esetben kisebb nagyobb értékű tárgyak ellopásával. Tíz 24 esetben volt. Öt épületen, sertésólon, gazdasági eszközökön és ruhaneműeken kívül a legtöbb esetben buza és szalmakazlak lettek a lánok martalékává. Baleset a múlt hónapban 13 fordult elő, amely közül 7 halállal végződött. Öngyilkosság 6, öngyilkossági kísérlet pedig három esetben történt. Az alispáni jelentésnek földmivelő és mezőgazdasági részével a közigazgatási rovatban foglalkozunk.

Vizsgálat Kocziszky Iván ellen.

Az alispáni jelentés tudomásul vétele után Sárossy Gyula vármegyei árvászeki elnök tett jelentést arról a vizsgálatról, amelyet Kocziszky Iván árvászeki elnök ellen vezetett, akit egy névtelen levélben hivatalos vis-

száélésekkel gyanúsítottak meg. Az alaptalan és hazug állításokkal szemben a vizsgálat azt bizonyítja, hogy Kocziszky Iván hivatalában a legnagyobb rend van, úgy hogy semmi nemű legkisebb visszaélés sem fordult elő. A közigazgatási bizottság a vármegyei árvászeki elnök jelentését tudomásul vette és a gyanúsító névtelen levelezőlapot elrendelte Kocziszky Ivánnak kiadni, aki a névtelen levél írója ellen, mivel a levél eredetét tudja, feljelentést tesz.

Jelenet a kétegyházi csendéletből.

Ezután a közigazgatási bizottság Beles Vazul görögkeleti román plébános felebeszélésével foglalkozott, a melyet Popovics M. Aurél kétegyházi főjegyző ellen tett feljelentésére hozott alispáni határozat ellen adott be a közigazgatási bizottsághoz. Beles Vazul Popovics M. Aurél főjegyzőt azért jelentette fel, mert megizentette neki a főjegyző, hogy Vizkereszt napján a községhezát ne jöjjön el beszélni, mert ha eljön, kidobátja. Az alispán Beles Vazul feljelentésére vizsgálatot rendelt el, amelynek az volt az eredménye, hogy a fegyelmi eljárást a főjegyző ellen a tények alapján megindítani nem lehetett. A közigazgatási bizottság Beles Vazul felebeszélésére elhatározta, hogy az alispán határozatát helyben hagyja. Ardelean János József kétegyházi lelkésznek a felebeszélés által kért eskü alatti kihallgatását s újabb hivatalos vizsgálat megtartását Ardelean János Józsefnek Popovics M. Aurél vallomásával teljesen egyező jegyzőkönyvi nyilatkozata alapján, amely szerint Beles Vazul a községhezát felszentelésében senki által nem lett akadályozva, szükségtelennek tartja.

Egy fegyelmi ügy.

A közigazgatási bizottság rátért ezután Heilinger Károly gyulai nyilvántartó ügyére, aki ellen katonaszabadtás miatt hosszabb idő óta bünvádi eljárás folyt, akit azonban a másodfoku bíróság a vád alul mentett. Afelett kellett határozni a közigazgatási bizottságnak, hogy

Heilinger Károly ellen folyamatban levő fegyelmi eljárást a másodfoku bíróság ítélete alapján megszünteti-e, vagy pedig azt befejezi és Heilinger Károlyt állásától továbbra is felfüggeszti. Az előadó javaslata alapján a közigazgatási bizottság elhatározta, hogy a felmentő ítélet dacára is Heilinger Károly felfüggesztésére vonatkozó rendelkezését továbbra is fenntartja és nevezett ellen a büntető eljárás alapját képező cselekmény alapján a fegyelmi eljárást befejezi és annak befejezéséig Heilinger Károlynak hivatalába leendő visszahelyezése annál kevésbé mutatkozik indokoltnak, mert az elsőfoku bíróság a terhére rótt véderő elleni vétés miatt bünsnek mondotta ki és e miatt 1 havi fogházra és 100 korona pénzbüntetésre ítélte és végül, mert a másodfoku bíróság is csak bizonyítékok híján mentette fel Heilinger Károlyt.

Ezután a tisztii főorvos, a pénzügyigazgató, tanfelügyelő, tisztii főügyész, államépítészeti hivatal és a királyi ügyész jelentései következtek, amelyekben kiválóbb fontosságú ügyek nem fordultak elő.

A közigazgatási bizottság ülése ezután délután fél 2 órakor véget ért.

A görög-keleti egyház ünnepe.

Kereszt-feltétel.

Csaba, szept. 15.

A békéscsabai görög-keleti egyház vasárnap délelőtt helyezte el szép ünnepély kíséretében templomtornyára az ujonnan készített keresztet, amit Viski Dezső csabai bádogosmester készített.

Az ünnepély istentisztelettel kezdődött, majd a hívek Popovics Viktor görög-keleti lelkész vezetésével a templom kertjébe mentek, ahol azután az új gömböt és keresztet ünnepélyesen felszentelték. A felszentelés után a gömbbe egy bádogtokot helyeztek el, amelyben az egyház és templom történeti adatai lettek be- rakva.

Ezekben az okmányokban meg van írva, hogy a templomot 1832-ben építették, 1878-ban javították és hogy a mostani tatarozás alkalmával ki Csaba községnek bírójára, elsőjegyzőjére, ki a csabai járás főszolgabírája, ki a megye főjegyzője, alispánja, főispánja, kik állanak a görög-keleti egyház élén.

Az okmányok közé elhelyezték a „Békéscsaba Függelensége” és a „Békéscsaba Közlöny” egy-egy példányát is.

Popovics Viktor a gömbbe elhelyezett okmányokat, melyek magyarul és románul vannak megírva, a hívek elől felolvasta, azután ima és éneklés után a gömbbe helyezték el, majd pedig szép beszéd után kezdetét vette a gömb és a kereszt felhelyezése.

Igen érdekes volt az, hogy a körülbelül 35 méter magas tornyon nem volt állvány, ahol a munkások dolog közben állhattak volna, csupán kötéllel volt egy létra függőlegesen a torony tetejére kötve.

Keller József bádogosmunkás a tetőn keresztül kötélén mászott fel a függőleges létrára, azután az ott elhelyezett csiga segítségével a gömböt

felhúzták, amelyet Keller József nagy ügyességgel és igen gyorsan helyezett el a torony tetejében.

Az egész munka alatt óriási szél fújt, úgy hogy az erősen felkötött létra is állandóan mozgott. Az ünnepélyen jelen lévő nagy tömeg, de különösen Keller felesége állandóan attól tartott, hogy a magasban dolgozó munkást valami baleset éri.

A gömb-feltétel után Keller a torony tetején áldomást ivott. Felköszöntötte a görög-keleti papokat, a görög-keleti egyház papjait, a jelenlévő közönséget és a munkásokat. Minden felköszöntő után a poharat, amelyből ivott, a földre dobta le.

Érdekes megjegyezni, hogy egy pohár, bár 35 méter magasból lett lehajítva, nem törött össze.

A gömb-feltétel után a görög-keleti egyház a munkásokat és a jelenlevőket megvendégelte és ezzel az ünnepély véget ért.

Zsilinszky — Zilinsky.

Leleplezések és kellemetlen dolgok.

Csaba, szeptember 15.

A Felvidéki Híradó című lap fölötté kellemetlen dolgokat közöl — egész cikksorozatban — Zsilinszky Mihály volt kultuszminiszteri államtitkáról. Azt írja, hogy Zsilinszky fiatal korában — Michael Zilinsky-nek írta nevét és tagja lett a hírhedt Maticá-nak, annak az egyesületnek, a mely a tót irodalom támogatásának örve alatt vakmerő pánszláv propagandát folytatott. Az említett lap közli az a levelet is, amelyben a Szlovenszka Matica szarvasvidéki ügynöke ajánlotta (1872-ben) Zilinsky-t a tót egyesület tagjának. Zsilinszky akkor a szarvasi evangélikus gimnázium tanára volt s ötven forintot küldött a Maticának, ezzel kívánván „szolgálatot tenni a tót nemzetnek.” Azt írja továbbá a F. Híradó, hogy Zsilinszky uralma idejében kezdődött a felsőmagyarországi luteránus egyház eltótosodása. Ezt a vádat az említett újság a következő adatokkal támogatja:

Az 1894. évi zsinati törvénnyel új kerületi beosztást fogantatosítottak a luteránus egyházban. A beosztás megtörténte után Sárkány Sámuel püspök a turóci esperesség világi vezetésével Beniczky Kálmán alispánt, az esperesi teendők végzésével pedig Klimó Vilmos pribóci lelkészt bízta meg addig is, míg a szabályszerű választások az esperességi kerületben megejthetők lesznek. Ez az időközi megbízás 1898. évig tartott, mely idő alatt az esperesség minden ténykedését magyaros szellem jellemezte. 1898-ban, Fabinyi

János bácsi, amíg a törzsvendéglőjében a pipáját tömi, nagy dolgokat tud mondani a múltjából. Mikor az ifjuság vezére volt. Mikor szónoklatokat mondott. Mikor a lányok kivágták a lapokból verseit. Mikor szerkesztő volt. Mikor ilyen meg olyan elmés dolgokat követett el.

Majd egy kézlegyintéssel hozzátette a végén:

— Álom az egész! Többet ér ezekenél egy jó szelelő pipa, egy maroknyi szüzdohánnyal!

Egy fiatal bölcs odasugja a szomszédjának:

— Ime, az ember komédiája! 35 éves koráig azzal büszkélkedik, hogy mi lesz, azontul azzal, hogy — mi volt!

— Holott életében is csak az, ami azelőtt volt és ezután lesz: semmi...

A kíváncsi mama.

Rózsás alkony volt a völgyben, a Zerge-hegy fái alatt pedig sötét este.

Ha sötét az este, vigyázni kell, hogy el ne essék az ember. Piroskának is vigyázni kellett, hát belekapaszkodott a Béla karjába.

Kissé előresiettek és elkezdtek gúgyogni, ahogy a vadgalamboktól tanulták.

— Tudod hányadika van ma?

— 23. Az első csóknak napja.

— Csitt! Meghallják a Szentjánosbogarak.

— Te Pistikém, hogy fogjuk ezt ma megünnepelni?

— A 200-ik csókkal!

— Nem igaz, az csak a 180-ik volna.

— De hazáig csak megkapom azt a rongyos kis huszat?

— Ugy gondolod?

— Hja, ha te nem úgy gondolod...

Annyira belemélyedtek ebbe a gúnygésbe, hogy észre se vették a hátuk mögé érkezett mamát, aki fékezhetetlen meglepődéssel szólt rájuk, inkább Béla-hoz intézve szavait:

— Hogyan, hát maguk tegeződnek? Mi volt ez, fiatal ur?

— Mi volt? Hát nem ismeri a néni?

— szólt Béla, miután hatalmas gömböcként lenyelte a nagy ijedséget.

— Igen igen, mi volt ez? Mikor ittak maguk brudersaftot?

— Soha néni. Ez a párbeszéd egy vigjátékból való, amelyet éppen most szerzünk mutyiba.

— Ugy? És mi lesz a címe?

— „A kíváncsi mama”.

— Az már más. Csak ne siessetek olyan nagyon előre.

— S öt perc múlva az első galagonyabokornál elcsattant a 181., 182. és 185-ik. Dézsi Sándor.

Teofil volt világi felügyelő lemondása után, a bányakerület világi felügyelője Zsilinszky Mihály dr., akkori vallás és közoktatásügyi államtitkár lett. Zsilinszkynek első dolga volt, hogy még az év derekán megtartott bányakerületi gyűlésen Benicky Kálmánt és Klimó Vilmost az eszpresség vezetésétől elmozdította s az elnöki teendők ellátásával Morhács Márton mossóci lelkészt és Dula Máté ügyvédet bizta meg. Mind a két ember hirhadt pánszláv agitátor. Dula már szinte Európászerte ismert képviselője a legádázabb magyarfalásnak és a legszélsőbb pánszlávizmusk. És ennek az embernek kedvéért Michael Zilinsky elmozdított egy derék jó magyar embert.

A Felvidéki Híradó azután felsorol több esetet, amelylyel azt akarja bizonyítani, hogy Zsilinszky államtitkár korában ismert tót nemzetiségi agitátorokat segített be tanítói és lelkészi állásokba. E helyütt a következőket írja:

Hieronymi belügyministerségének idején hivatalos vizsgálat volt egyszer a turócszentmártoni tót muzeumban. Ez alkalommal több pánszláv igazgató leveleire akadtak a muzeumban. Ezekben a levelekben egymás figyelmébe ajánlják Zsilinszky Mihályt, mint oly férfit, aki minden bajukban meg tudta segíteni őket.

Zsilinszky nem hagyta szó nélkül a „Felvidéki Híradó” vádjait. Védekezik.

Azt írja, hogy az ő ifjkorában még nem voltak pánszlávok, csak tótok, mivel akkor még nem voltak „ordító hazafiak sem...”. A Szlovenszka Matica, amelynek alapszabályait idősb Andrássy Gyula gróf hagyta jóvá és amelynek a király is alapító tagja volt, nem lehetett és nem is volt akkoriban pánszláv egyesület, hanem csak jámbor irodalmi társulat. Ő csak magyar hazafiságból iratkozott be az egyesületbe, oly szándékkal, hogy megkaphassa és megcáfolhassa az egyesület tót történelmi kiadványait.

Válaszul erre a „Felvidéki Híradó” a következőket írta meg:

A Maticát nem Andrássy idejében alapították. A Schmerling-kormány, illetve az akkori budai helytartóság 1862-ben hagyta jóvá az alapszabályait. Az sem igaz, hogy a király alapító tagja lett volna ennek a társaságnak, mert a tény csak az, hogy a társaság céljaira a felég 1000 forintot adott minden egyéb cél megjelölése nélkül. A vezetőség azokból került ki, kik zászlóhordozói voltak a Hurbán-jéle lázadásnak, szóvivői, lelkei a testvérharca való bujtogatásnak. Néhány név már elegendő mond: Francisci János, Daxner István, Hurbán Miloszláv, Hodzsa Miloszláv, Csulén Márton, Jeszenszki János stb. Ezekkel egy társaságban szerepelt Zsilinszky oly társulatban, melyet később hazafiatlan üzelmei miatt feloszlattak.

Járvány Csabán.

Toroklobb. Tifusz.

Sok a beteg.

Csaba, szeptember 15.

A múlt hónapban több cikkben foglalkoztunk a csabai tifuszjárvánnyal, pedig ekkor a megbetegedések száma nem volt olyan magas, mint most és bár a hatóság és a község lelkiismeretes orvosai mindent elkövetnek, hogy ennek a gyilkos nyavalyának korlátot vessenek, odaadó és lelkiismeretes törekvésük eredménytelen maradt, mert a tifusz-megbetegedések egyre szaporodnak.

Dr. Wallfisch Ferenc községi orvosnak jelentését, amelyet tegnap a főszolgabíróshoz beterjesztett, volt alkalmunk látni, amely szerint szeptember hó 15-én a napi statisztika 46 tifuszbeteget említ. Ez olyan nagy szám, hogy az ember komolyan a legmesszebbmenő óvintézkedésre gondol és kész mindent elkövetni, hogy ezt a hosszú és nehezen gyógyuló betegséget kikerültesse.

Megemlítjük még itt azt is, hogy eszerint a kimutatás szerint 32 beteg meggyógyult és csak 4 halálozott el, ami körülbelül 12 százalékot tesz ki.

Dr. Zöldy János megyei főorvos véleménye szerint a tifuszbacillusok főfészke a csabai Köröscsatorna és a kútvezek. Azért tartja helyesnek a főorvos a csabai rendőrhatalóság intézkedését, hogy az elővizsatornába való fürdést megtiltotta, és a lakosságot kitanította, hogy csak ártézi vagy pedig forralt vizet használjon és hogy a lajtosokra a kávéházak és vendéglők tisztántartására olyan nagy gondot fordít.

A hidegebb évszak beálltával a tifusz megbetegedések száma is valószínű, hogy csökkenni fog, hanem ugyanakkor egy sokkal veszedelmesebb betegség fogja sürűbben szedni áldozatait: a roncsoló toroklobb, amely már eddig is, bár csekély számban, de előfordul, azonban sokkal veszedelmesebb, mint a tifusz.

Az eddigi roncsoló toroklobb megbetegedések száma 16. A tizenhat beteg közül tíz meggyógyult, 6 pedig meghalt.

Ezekkel a betegségekkel szemben a hatóság és az orvosok intézkedése és lelkiismeretessége eredménytelen, ha mi magunk nem óvakodunk ezektől a betegségektől és hogy ha nem tartjuk meg pontosan azokat az utasításokat, amelyeket az orvosok vagy a hatóság elrendelnek. Különösen az alsóbb néposztály, bár a rendeletek megtiltják, mégis látogatják a ragályos betegeket és hordják szerteszét az óvintézkedések kijátszásával a betegségek bacillusát és ez az oka annak, hogy a megbetegedések egyre szaporodnak, nem pedig len fogynak. Dr. I.

Örült a vonaton.

Egy vasutas tragédiája.

Lelövésellel fenyegette az utasokat.

Csaba, szept. 15.

Tegnapelőtt reggel az Aradról Budapestre menő 601-es gyorsvonatról egy Békéscsabán is ismert vasuti hivatalnokot szállítottak le, akin az örültég teljes erővel kitört és aki az uton az utasokat előbb inzultálta, majd pedig lelövésellel fenyegette. Szemere Kálmán csabai állomásfőnök ügyes és tapintatos bánásmódja a szerencsétlen embert

annyira megnyugtatta, hogy dühöngése lecsillapodott és továbbszállítására vonatkozólag az intézkedéseket meglehetett tenni.

A szerencsétlen ember Gerits Ödön aradi államvasuti ellenőr, aki utoljára Aradon a gyorsáru osztályhoz volt beosztva. Már régebben súlyosabb természetű idegbaja jelentkezett s ezért a beteglétszámba került. A tisztviselő családja azt óhajtotta, hogy a szabadságidejét a beteg ember erdélyi rokonoknál töltsse, ahová az el is utazott.

Gerits Ödön azonban, nem tudni miért, váratlanul faképnél hagyta rokonait s ma reggel négy órakor Aradon termett, anélkül, hogy erről valaki tudott volna. Az állomást elhagyta, azt azonban még nem állapították meg, hogy a lakásán volt-e, vagy egyebütt. Két óra múlva azonban újra megjelent a Perronon, s ott föl-alá járkált, míg a Budapest felé induló 601. számú gyorsvonat elő nem állott. Azonnal felszállt s izgatottan járt-kelt a kocsikban. Majd kiabálni kezdett s minden ok nélkül összeveszett a bennlőkkel. Az utasok egy ideig türetek, majd jelentést tettek az inspekciós tisztnek, aki azonban tudva, hogy idegbajos emberről van szó, nem tartott szükségesnek semminemű intézkedést.

Amikor aztán a vonat elindult, az ideges emberen az elmebetegség tünetei mutatkoztak. Valósággal dühöngeni kezdett, lármázott, ordított s amikor Csaba alá ért a vonat, előrántotta revolverét s mindenkit lelövésellel fenyegetett.

Az utasok között valósággal pánik tört ki s mindenki menekült a dühöngő ember közeléből.

Amint a gyorsvonat Csabára ért, a vonatvezető azonnal jelentette a történetet az állomásfőnöknek. Szemere Kálmán állomásfőnök, hogy az esetleges nagyobb botrányt elkerülje, a dühöngő emberhez sietett és melegen üdvözölte.

— Ah, kedves kolléga, ön itt van? Hová igyekszik? Nézze, nálam maradhatna néhány órára. Legyen a vendégem.

A beteget a nyájas szavak lecsillapították s engedett az állomásfőnök kérésének. Leszállt a vonatról s követte kollégáját annak hivatalos helyiségébe.

Amikor azután sikerült a szerencsétlen ember mellől elmennie, az állomásfőnök azonnal telefonált a rendőrségre, ahonnan Csanády László rendőrgyakornok három rendőr kíséretében kisetett az állomásra, ahol a főnök mint kollegáját bemutatta, amire Csanády azt az indítványt tette, hogy a város nevezetességeit menjenek megnézni.

Gerits Ödön az ajánlatot el is fogadta és mindketten kocsiba ültek és a rendőrségre hajtottak. A revolvert utközben Csanády elvette az örült embertől, azután pedig a főszolgabíróshoz állították elő.

Szemere Kálmán táviratilag értesítette az aradi állomásfőnököt Gerits tragédiájáról, aki meg a szeren-

csétlen ember feleségével tudatta a szomorú eseményt.

Az asszony még a déli vonattal Csabára érkezett és férjét a rendőrségtől átvette és csak nagynehezen sikerült ott rávennie az urát, hogy ne utazzék Budapestre, hanem térjen vele vissza Aradra. Végre engedett a felesége kérésének s este hét órakor elutazott. Az uton csöndesen viselkedett, azonban állandóan maga elé bámult s kétségtelemné vált, hogy elméje megzavarodott.

A szerencsétlen tisztviselőt a napokban felszállítják valamely szanatóriumba, ha pedig a baja súlyosodnék, elmeógyógyintézetbe helyeznék el.

Válasz Zsilinszkynek.

Majláth József püspök beszéde.

Tüntetés a Váci-köruton.

Csaba, szept. 15.

Mozgalmas napja volt vasárnap a katolicizmusnak. A vasárnap gyűlésekkel, körmenetekkel és templomi ájtosságokkal telt el. Részletet vett az ünnepegeken az egész főpapság, igen tekintélyes számmal a mágnásvilág. A legnagyobb érdeklődés a VIII-ik katolikus nagygyűlés iránt nyilvánult meg. A magyar katolikusok Majláth József gróftól vártak választ Zsilinszky Mihály nyug. államtitkárnak a bányai evangélikus egyházkerület közgyűlésén mondott híres beszédére.

A gróf megnyitó beszédében, miután súlyos támadást intézett a szociáldemokrata párt ellen, ki is terjeszkedett Zsilinszky beszédére, indokolatlan és tapintatlan támadásnak minősítette azt és kijelentette, hogy a felelősséget azokért az áramlatokért, amelyeket az ilyen beszédek provokálnak, a magyar katolikusok egyeteme nem vállalja.

A nagygyűlés közönsége hosszantartó helyesléssel fejezte ki, hogy azonosítja magát Majláth beszédében foglaltakkal. A nagygyűtés után körmenet volt az Iparcsarnoktól a Bazilikáig. A szociáldemokrata munkások, akik az Aréna mellett tartott gyűléstől jövet ellettek a körmenet egész utvonatát, több helyen hevesen tüntettek a menet ellen, összeütközésre azonban a rendőrség tulajdonságos erélye miatt nem kerülhetett sor. A rendőrség mintegy harminc tüntetőt állított elő a kerületi kapitányságokra, ahová többen többkevesébe súlyos sebekkel kerültek.

A nagygyűlés után a Bazilikában istentisztelet, majd lukarisztikus körmenet volt, később keresztényszociális kongresszus volt, este pedig, a keresztény kereskedelmi alkalmazottak tanácskoztak.

A 7-ik hadtest gyakorlata.

A cilinderübung vége.

Hét halott, 143 maródi.

Csaba, szept. 15.

Szombaton délelőtt 10 órakor a 7-ik hadtest nagygyakorlata véget ért. Frank Liberius hadtestparancsnok a 101-ik gyalogezred 3. zászlóalját, amely a hadgyakorlatok alkalmával mint oldalvéd szerepelt, megdicsérte, mert az egész hadtest emberei közül a legnehezebb menetgyakorlatokat aránylag a legnagyobb

könnyedséggel végezték. Az excellenciás ur elismerő szavai azonban nem kárpótolták azt a sok fáradságot, a melyet a 101. gyalogezred emberei az egész gyakorlat ideje alatt végigszervezték.

A forszírozott menetek, a vízhiány mind annyira megkínította az egész hadtest legénységét, hogy ha a nagygyakorlatok statisztikai adatait összehasonlítjuk, még egy hadgyakorlat sem ért ilyen gyászos véget. Mert nemcsak az lett a vége, hogy egy pár égbe nyulni akaró generálist, a ki számításait elpuskázta, aki bebizonyította, hogy a kedvteléshez nem sokat ért, nyugdíjaztak és szaporították vele a gráci méltóságos urak cilindres gárdáját, hanem az is, hogy a gyakorlat ideje alatt 7 ember meghalt és 143 súlyosan megbetegedett.

Ennyi haszna volt a legénységnek abból a pár naptól, amely idő alatt a generális urak, a taktika és a dienst-reglama elméleti részét próbálták gyakorlatilag alkalmazni több és kevesebb sikerrel, mert bizony a nagygyakorlatnak egyéb haszna nincs. A legénység, a tiszték és a törzstisztek sem tanulnak abból semmit, a nagygyakorlat csak a tábornokok és a vezérkari tiszték számára találták ki. Itt lesznek és itt vesznek el a tábornokok, itt dől el nyugdíjaztatásuk, itt hozzák tudomásukra a gráci nyugdíjhoz és a cylinderhez való jogukat.

A cylinder-übung szóval véget ért, véget ért 3 tábornok nyugdíjaztatásával, 7 ember halálával és 143 ember súlyos betegségével.

Az elhalálozott szerencsétlenek közül 4 tartalékos katona volt, akit 13 napra a nagygyakorlatra hívtak be és akiket asszony, gyermek gyászol odahaza, 3 pedig tényleges katona. A hét ember közül kettő a Marosba fulladt, egy egy hasadékba bukott le és nyakát szegte, kettő napszúrásban halt meg, egy tifuszban és egy bélcavarodásban és hogy a 143 súlyosan megbetegedett ember közül hány fog elpusztulni, azt még előre megmondani nem lehet.

Ez volt a 7-ik hadtest gyakorlatának az eredménye. Azt a szegény 150 embert, aki a gyakorlatozás áldozata lett, sajnáljuk, de nem sajnáljuk azt a három generálist, akit hibás számításai miatt nyugdíjaztak, mert igen valószínű, hogy annak az urnak hibás számítása volt az oka annak, hogy a hadgyakorlat ilyen szerencsétlen véget ért.

HIREK.

— **Vincze Ödön meghalt.** A békési református egyház meggyászta szeretett és ismert lelkésze, Vincze Ödön tegnap éjjel legszebb férfikorában meghalt. Már régebb idő óta betegeskedett és szívbjaja az utóbbi napokban nagyon erőt vett rajta. A csabai református egyházra nézve is felejthetetlen veszteség Vincze Ödön halála, mert amíg a csabai egyház lelkész nélkül

volt, az egyházi funkciókat fáradhatatlan buzgalommal ő látta el. Temetése holnap lesz és temetésén a csabai református egyház küldöttségileg részt vesz.

— **Kossuth Lajos születésnapja.** A békéscsabai polgári kör Kossuth Lajos születésének évfordulóját — szeptember 19-ikét — minden évben megszokta ünnepelni. Ebből az alkalomból a polgári kör szeptember hó 19-én lakomát rendez, amikor is Koppányi Gyula békéscsabai református lelkész fogja az ünnepi szónoklatot tartani. Erre az ünnepélyre a polgári kör vendégeket is szívesen lát. Egy teríték ára 2 korona. Aláírási iv a városházán, a Kaszinóban, gimnáziumban, gazdakörben és a polgári körben van elhelyezve.

— **A közművelődési bizottság gyűlése.** A vármegyei közművelődési bizottság szombaton délután a vármegyeház kisebb tanácskozási termében Ambrus Sándor alispán elnöklété mellett ülést tartott, melyen a bizottsági tagok igen szép számban vettek részt. A bizottság ez alkalommal az 1908—1909. évi téli előadások munkatervét, az ezzel kapcsolatos előkészületeket tárgyalta s megállapította azokat a méreteket, amelyekben az ismeretterjesztő előadások rendezése megkezdetik. Az ezzel kapcsolatos teendők vezetésére az alispánt, mint a bizottság elnökét kérték fel s a felmerülő összes teendők végzésére bizottsági titkárrul: Paál Ernő orosházi polgári iskolai tanárt választották meg egy évre terjedő megbizatással. Végül megalkotották az egyes járási albizottságokat, melyeknek feladata leendő az előadások helyi előkészítése, az elkészített munkaprogram kivitele és végrehajtása. A jelen voltak névsora a következők: dr. Márky János, Mutschbacher Gyula, Tóth Árpád, Hrdlicska Lajos, dr. Zöldy János, Münch Szilárd, Mérey Gyula, Gajdacs Pál, dr. Rell Lajos, Paál Ernő, Dobay Ferenc, Szeghalmi Gyula, dr. Décsy Károly.

— **Az aradi egyház kiválása.** Ismeretes az a mozgalom, amelyet az aradi egyház indított abból a célból, hogy az arad—békési egyházmegyéből kiválhasson. Az aradi egyház memorandumát szombaton tárgyalta a kerületi gyűlés, végleges határozatot azonban nem hozott, csupán utasította az egyházat, hogy az esperesség révén terjessze be ezt a kérelmet a következő kerületi gyűlésre. Így az aradi egyház mozgalmából egyelőre nem lesz semmi, mert egy esztendeig akár akar, akár nem, mégis az arad—békési egyházmegyében fog maradni és innen nem is válhatik ki.

— **A járásbírósi épület.** Kiss Kálmán a békéscsabai járásbírósi vezetője megkereste a község elöljáróságát, hogy a járásbírósi épületének a bérletét a község hosszabbítsa meg s egyben kérte a járásbírósi helyiségek célszerű átalakítását is. A járásbírósi vezetőjének megkeresése felett a tanácsgyűlés fog elsősorban határozni.

— **Amerikai munkás sorsa.** Amerikából kaptuk a következő hírt: Ribijanszky István békéscsabai lakos, aki pár hónappal ezelőtt Amerikába vándorolt ki, egy kazán robbanás

következtében súlyos égési sebeket szenvedett és 24 órai kínlás után meghalt. Ribijanszky Csikagóban volt egy petroleumfinomító-gyárban mint munkás alkalmazva.

— **A Parasztujság sajtó-perei.** Szeberényi Zs. Lajos békéscsabai ág. ev. lelkész, a Parasztujság jelenlegi felelős szerkesztője, Bihari Sándor ellen, mert több számban pánszláv propaganda szervezésével és más hasonló dolgokkal gyanúsította meg, hat rendbeli sajtó utján elkövetett rágalmazásért és becsületsértésért emelt vádat a királyi ügyészségnél. Ugyancsak vádat emelt Bihari Sándor ellen a nagyváradi szociáldemokrata párt titkára is a Parasztujságban megjelent Véres népgyűlés című cikk miatt. A vizsgálóbíró tegnap hallgatta ki Biharit, aki a cikkeért járó felelősséget vállalta és kérte az összes perek egyesítését.

— **Kitüntetett tanítók.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Láng Gusztáv, Kiss Ferenc és Páczai Mihály elemi-iskolai tanítókat a tanügy terén szerzett kiváló szolgálataikért 200—200 korona jutalomban részesítette; a földművelésügyi miniszter pedig Farkas Gyula békési községi igazgató-tanítót a fásítás és kertészet érdekében létesített munkálataiért 200 koronával jutalmazta meg.

— **Hirtelen halál.** Lindberger Alajos gyulai tekintélyes iparos, tegnapelőtt szüretelni akart. Jókora regget felkelt, hogy a szüreti előkészületeket elvégezze, majd azután kiment az utcára, hogy meggyőződjék arról, hogy a szüretre rendelt kocsi nem-e jön még. Alig állt az utcán pár percig, amikor hirtelen összeesett és meghalt. Az orvosi vélemény szerint szívzélhűdés ölte meg. Halála az egész városban, de különösen az iparosok között élénk részvételt okozott.

— **Kétegyháza község iskolái.** Emlékeztet még egy pár kétegyházi községi képviselőnek ama hajszája, mellyel a községben létesíteni szándékol mindent közzintézmény ellen jobb ügyhöz méltó buzgalommal harcra kelt. Legutóbb is azt a határozatot felebbzték meg Ködmön Sándor és társai, — kiknek tudniillik ez a hajszája neveihez fűződik, — melyben a község az állami iskola és állami óvoda felállítására bizonyos hozzájárulást szavazott meg. A törvényhatóság azonban Ködmön Sándorék felebbzését elutasította. — Felebbzők még tovább mentek, egész a miniszterig, aki most közölte, hogy a felebbzett határozatot végső fokon megerősíti.

— **Kinevezések.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Holczner Béla füzessgyarmati róm. kath. tanítót a domasmecrei állami iskolához rendes tanítónak; — Bánky Gábor, békésszerdei községi tanítót pedig a debreceni állami tanyai iskolához rendes tanítónak nevezte ki.

— **A betegsegélyző pénztár ügye.** A gyulai kerületi betegsegélyző pénztár kórházi és betegápolási költségek fejében békésvármegye közokmányának 8895 korona 85 fillérrel tartozott. Az összeget

többszöri felszólításra nem fizette meg, ezért a vármegye végrehajtást vezetett a betegsegélyző pénztár ellen. Ekkor a pénztár egyezséget ajánlt és ígérte, hogy havi 1000 koronával adósságát pontosan törleszteni fogja. A vármegye az egyezséget elfogadta, azonban a pénztár csak négy részletet fizetett, míg adóssága ez alatt az idő alatt 11,186 koronáig emelkedett. A közigazgatási bizottság elhatározta, hogy a kerületi betegsegélyző pénztár ellen újra végrehajtást vezetett, és hogy most már nem fog másodszor is a pénztárral egyezsége lépni.

— **Az anyák figyelmébe!** A drága városi tej, akármilyen hatósági ellenőrzés alatt áll is, ritkán ment a baktériumoktól, sajnos, elég gyakran hamisított és különösen csecsemők számára nem elég egyforma. Mi az anyának kötelessége, aki bármely okból gyermekét nem szoptathatja. Keressen egy olyan tejes táplálékot, mely a csecsemőgyermek táplálásához szükséges alkotórészeket tartalmazza. Ennek a mindenesetre nehezen teljesíthető kötelemnek tökéletesen megfelel a Nestlé gyermeklisztje, mert abszolút csirmentes, teljes alpesi tejet elegendő mennyiségben tartalmaz és elkészítéséhez nem kell más, mint víz. Egy, legalább is 25 adagot tartalmazó doboz ára 1 korona 80 fillér. Kapható minden gyógyszerárban. Dr. A. S.

— **A jó barát.** Borbély Mojsza gyulai földmives tegnapelőtt este zsebregdelt 100 koronát, azután elment a Magyar Király vendéglőbe egy pohár borra. De az egy pohárból vig multság lett, mert összejött régi barátjával Mundruczó Jánossal, akivel együtt szolgált a katonaságnál. Rögtön összelelkeztek, azután pedig ittak együtt. Mindent Borbély Mojsza fizetett. Tizenegy óra tájban azután hazamentek Mundruczó János elkísérte barátját csaknem hazáig. Egy fordulónál, amikor elváltak, Borbély észrevette, hogy pipája, dohányzacskója és 31 korona 48 fillér készpénze hiányzik. Mindjárt a komájára gyanakodott, azonban nem szólt semmit, hanem úgy tett, mintha haza menne; amikor Mandruczó már eltűnt a szeme elől, szépen visszafordult és bement a rendőrkapitányságra, ahol előadta panaszát. Két rendőr rögtön elment Mundruczó János lakására, ahol a 31 korona 48 fillért, és a pipát is megtalálták, a dohányzacskónak azonban nyoma veszett. A jó barát ellen lopás miatt bűnvádi eljárást indítanak.

— **Ami jól ízlik,** az a szervezetnek rendszeren hasznosabb, mint a visszatetsző dolgok, különösen gyógyszerek. A „Skott-féle Emulsió” feltétlenül jó ízű, könnyen emészthető összeállítású csukamáj-olajnak, melyet gyermekek is előszeretettel vesznek. Kapható a gyógyszerárakban.

Véres verekedés.

Csata Erzsébethelyen.

Nincs rendőr. — Nincs csendőr. Csaba, szept. 15.

Erzsébethely lassanként olyan külváros lesz már Csabának, mint amilyen Budapestnek Angyalföld, vagy pedig a Ferencváros rejtettebb utcái, azzal a különbséggel, hogy míg a főváros veszedelmesebb városrészeiben a rendőrök létszáma ugyan csak meg van szaporítva, addig Erzsébethelyen — pedig nagyobb területen fekszik mint a város maga — egy rendőrtizedes élén kettő, azaz 2 rendőr teljesít szolgálatot éjjel-

nappal — mindenkor, úgy hogy igazán nem lehet csodálkozni azon, hogy ebben a városrészben a vagyon- és személybiztonság olyan rossz lábon áll, hogy nagyon jól teszi az az ember, aki rászánja magát arra, hogy naplemente után Erzsébethelyre megy, előbb végrendelkezik.

A napirenden levő sok lopás számát jóval felülmúlja a véres verekedések száma, úgy hogy alig mulik el nap anélkül, hogy egyik vagy másik legény betörtött fejjel, véres oldalakkal nem lesz áldozata a felügyelet nélküli szabadságnak, vagy békés polgárokat meg ne támadjanak részeg csavargók, vagy pedig a botrányt és heccet kereső éjjeli lovagok.

Vasárnap este a Bohn-féle téglagyár emberei — különben ezek máskor is megteszik, a gyártelep előtt az országúton rendeztek véres csatát. A verekedésben vagy harmincan vettek részt, amely korcsmai szöváltásból keletkezett Tóth János és Pócsi Sándor téglagyári munkások között.

A szöváltás mind hevesebb és hevesebb lett, a legények két pártra szakadtak, kivonultak az utcára, ahol, az erőmegpróbálásnak tágabb tere van. Ott azután bottal, kövel, bicskával felfegyverkezve egymásra rohantak és alaposan eldönggették egymást.

A harcban súlyosan megsebesültek: Zacsika János, Tóth János, Pócsi Sándor és Szabó András.

A verekedés mintegy háromnegyed óráig tartott, amely idő alatt egyetlen egy rendőr nem mutatkozott, mert Erzsébethelynek nappal csak 1 rendőre van és este 7 órakor, amikor a verekedés folyt, még az éjjeli szolgálatra bevonuló másik rendőr nem tartozott szolgálatba menni.

A csendőrök pedig a rend fentartásául nem igen törődnek, mert az ő feladatuk főleg a bünyügyi nyomozásra terjed ki.

A község lakosainak érdeke megkívánja, hogy a tanács a rendőrök létszámát már egyszer emelje és Erzsébethelyre legalább is tíz rendőrt állítson, mert ennek a városrésznek terjedelmes fekvése megkívánja, hogy legalább is annyi rendőr őrködjön az erzsébethelyiek személy- és vagyonbiztonsága felett.

Ha ez meg lesz, akkor talán helyre lesz állítva az erzsébethelyi személy- és vagyonbiztonság.

APRÓSÁGOK.

A két korszó. — Válás előtt. — A fityás cseléd.

Egy csabai ur most jött haza külföldi szabadságáról. Münchenben is volt, ahol két ónémet stilusu korszót vásárolt.

Hazatérve, az osztrák határállomáson a finác megnézte a podgyászát, amelyben a két korszó volt.

— Uj korszók? — kérdezte a pénzügyőr.

— Ujak.

Akkor meg kell őket vámolni.

— Azaz pardon, — ellenkezett a csabai ur — az egyik már nem .uj, abból ittam már.

— Hát akkor azt nem vámoljuk meg

— szólt a jóakaratu finác. — Melyik volt az, hogy tudjuk...

A csabai ur azonban nem volt képes eldönteni, melyik korszóból ivott már, melyikből nem. Végül maga proponálta a következőket:

— Hisz az mindegy kérem. Mondjuk, hogy ez volt...

— Sajnálom, — felelte a finác, — ha nem tetszik tudni, melyik volt, mindkettőt megvámolom...

S csakugyan megvámolta a két teljesen egyforma korszót.

Keserű panaszokkal állít be az asszony a rabbihoz.

— Főtisztelendő ur, — mondja, — el kell már válni az uramtól. Borzasztó lump, kártyás, goromba, nem akarok vele élni tovább.

— Hát mondja csak, — szól a főtisztelendő ur, — hü-e legalább?

— Hü, azt bizony nem mondhatnám, — feleli az asszony, — az utolsó gyerek se tőle való.

Kackiás cseléd állt ma a főszolgabíró-ság előtt.

— No, mit csinált maga nagylány? — kérdezte a főszolgabíró.

— Egy kis kellemetlenségem van.

— Halljuk, micsoda?

— Szeptember 1-én beszegődtem, de mikorra beesteledtem, úgy kiismertem a helyet, hogy ott is hagytam...

— Maga megszökött. Ez lássa baj. Hát miért szökött meg?

— Tetszik tenni, nem tudtam megbarátkozni a házi körülményekkel...

— Mi nem tetszett magának?

— Nem volt férfa házban. Én pedig félek az olyan házban szolgálni, ahol nincs férfi.

Törvénykezés.

Gyógyszerészek perlekedése.

Megirtuk annak idején, hogy Tagányi Arhur hmvásárhelyi gyógyszerész bünyvádi feljelentést tett Lőrinczi László ellen, mert 7000 korona kaucióra zsrót vállalt és ezért 8800 koronát kötött ki.

A hétfőn megtartott főtárgyaláson V. Szakmáry Arisztid elnököl, a vádat dr. Konrád Ernő kir. ügyész, magánvádlót dr. Martos József gyulai ügyvéd képviselte, a védelmet pedig Szilasi Pál mezőturi ügyvéd látta el.

Lőrinczi vádlott a vádirat és vádhatározat dacára kijelenti, hogy nem érzi magát bünyösnek, mert ő bérlőtársa volt Tagányi Arthurnak. Azt beismeri, hogy a bérelt gyógyszertárban soha nem volt, de az írásban kötött és felmutatott egyezség szerint neki ahoz semmi köze nem volt, miután ő ő haszna előre fixirozva lett. Ugyanis még 1902-ben megállapították az akkor még alig 24 éves segédjével, hogy ő a 4 éves bérléteből 8800 korona hasznót kap és volt segédje tartozik ezen hasznót kiadni, akár van nyereség, akár nincs, sőt még az esetben is, ha a bérlési viszony akármelyik pillanatban megszűnik. Ezen összegről váltót is kapott és bár a bérlét másfél év után megszűnt, Tagányi Arhur ezidő alatt több mint 5200 koronát kifizetett.

Sértett kihallgatván azt adja elő, hogy ő sohasem volt Lőrinczivel társ és hogy az okirat csak az uzsora leleplezésére szolgált. Még az uti-költséget is ő fizette Lőrinczinek, amikor a patikát elmentek megnézni. Előadja, hogy másfél év után a bérlét megszűnt és ennek dacára is fizetett Lőrinczinek, mert azt hitte, hogy a váltók alapján tartozik azt tenni.

A kihallgatott tanuk Paczek Géza, Paczek Jenő és Tamási Mihály lényegtelen vallomást tettek.

A vád és védbeszéd elhangzása után a törvényszék elfogadta Szilasi Pál védőnek azt az érvelését, hogy itt nem hitelügyletről, hanem alkalmi szerződésről van szó és Lőrinczi Lászlót felmentette. Sértettet pedig polgári perre utasította.

A lélegzés

sokkal könnyebb már az első néhány adag SCOTT-féle Emulsio után is és ez a megkönnyebbülés napról-napra növekedik.

Ezen és ezen tapasztalták ezt az utolsó 32 éven keresztül. Épp ily szembeötölő a javulás az általános egészséget illetőleg.

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

Étvágy és álom

visszatér s az emésztés javul. Próbálja meg és meg fog erről győződni.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszertárban

Közgazdaság.

Földmivélés és mezőgazdasági munkásügy.

— Kivonat az alispáni jelentésből. —

Az elmúlt hónapban még a nyomtatás, cséplés és betakarítás, továbbá dohányszedés, kendervágás, szántás és trágyahordás voltak folyamatban a mezőgazdasági munkák közül.

Vármegyénk mezőgazdasági helyzete az elmúlt hónapban sokat javult s a jövőre nézve biztató képet tár elénk. A takarmányfélék, a kapás növények nem remélt módon javultak a legelők és különösen a tarló-legelők buján fejlődtek és habár nem szolgáltatnak is elsőrendű takarmányt, ezek kedvező fejlődése mégis szinte megbecsülhetetlen jótétemény úgy az elcsigázott állat-állományra, mint a gazdaközönségre, mert minél tovább húzhatja így ki az időt a meglévő csekély készlet fogyasztásáig, annál nyugodtabban néz a teletetés gondjai elé.

A természet által nyújtott segítséggel párhuzamban indított meg a földmivélésügyi miniszter különösen és leginkább a kisgazdák segélyezésére olyan nagy horderejű actiót, amelyet említés nélkül nem hagyhatok, mert vármegyénk mezőgazdaságának helyzetét a szűk takarmánytermés következtében lényegesen megjavítja s a törvényhatóságot a Gazdasági Egyesülettel karöltve való munkálkodásra serkenti, mindkettőt közös eljárásra híván fel. A Gazdasági Egyesület az adatgyűjtést a segélyezés mérvére nézve már meg is indította s majd az adatok birtokában lehet megállapítani, hogy hol és mely irányban vétessék igénybe a kormány támogatása.

Szemben a múlt év őszével az idei ősz kedvezőbb k látásokkal biztat a jövőre nézve, mert az elvetendő őszi sorsát a kedvezően elkészített talaj leginkább befolyásolja, az idén pedig vármegyénkben sehol sem hallható panasz amiatt, hogy a földet kellőképpen bemunkálni nem lehetett volna.

Tengeri, dohány, takarmány és cukorrépa termésünk sokat javult, de a szőlő, ami pedig most már vármegyénk közgazdaságában nem kis szerepet játszó terményünk, sok helyen azzal ad okot a panaszra, hogy a kellő beérés előtt rothadni kezd.

Munkásviszonyaink elég jók, panasz sehonnan sem hallatszik, mert a munkások a kedvező időjárással részben a vármegyén kívül, jórészt pedig idehaza a különféle mezzei munkák mellett helyelközeli már a tengeritöréssel is találhatnak keresetet.

A munkások átlagos napszámára 2 korona. Köztük és a munkások között surlódás nem fordult elő.

Országos vásár. Szeghalom községben az őszi országos vásár szept. hó 21 és 22-én fog megtartatni. Az első nap állatvásár, amidőn is egyidejűleg a lacikonyhásoknak, kötélverőknek, szijgyártóknak és mézeskalácsosoknak szabad árulni. Második nap, 22-én a kirakodó vásár. Vészmentes helyről szabályszerű marhalevéllal mindenféle jószág felhajtható. A vásáron árusítás céljából megjelenő iparos vagy kereskedő, köteles iparigazolványát magával hozni, mert az e nélkül megjelenteknek az árusítás nem engedtetik meg.

Budapesti gabonatözsde.

Készáru üzlet.

Az előtözsden az árak a buzánál 5 fillérrel magasabbak.

Déli zárlatok:

Uj buza	22.72
Októberi buza	23.22
Rozs	14.72
Tengeri	18.74
Árpa	15.98

Szerkesztői üzenet.

Egy orvos. Bővebb adatokat és nevet kérünk! Különben majd személyesen beszélgetünk a dologról, mert mi tudjuk, hogy zárt-levelezőlapon ki értesített bennünket.

Segédszerkesztő: Laptulajdonos: Németh István Dr. Ursziny János

Nyomatott a „Békésmegyei Függetlenség” könyvnyomdájában, Békéscsabán.

Igen szép gyermekruhák, angol szabású ing-bluzok, valamint pongyolák varrását elvállalja

Ruhmann Jenőné.

Ugyanitt ügyes varró- és tanulóleányok felvétetnek.

Lakás megtudható Berliner Ignácnál Békéscsaba, Tatra-utca, Viski-féle ház.

Egy külön bejáratu butorozott utcai szoba K I A D Ó.

Megtekinthető Dobay Sándornál.

Rétszobás lakás

pincével s mellék-helyiségekkel együtt

Szt.-Mihálynaptól kiadó.

A lakásnak külön udvara van.

Bővebbet Adamik András Ótemető-utca 1939. sz. a. ad.

Találmányok

szabadalmazása, vagy értékesítése előtt, úgy Magyarországon, mint bármely külföldi állami- **Szabadalmi Ujság** ban, forduljon a szerkesztőségéhez: Budapest, VII., Erzsébet-körut 26. Kérje a „Szabadalmi Ujság” ingyen mutatványszámát

Szolid igényű

FESTŐ

ki olaj- és enyvfestésben jártas, azonnal felvétetik a csabai Játékgárban.

Lapunk nyomdájában
egy jó házból való fiu
TANULÓUL
azonnal felvétetik.

Aki hirdetni akar

még pedig sikerrel, az forduljon az „Általános Tudósító” (Leopold Gyula) hirdetési osztályához, Budapest, VII., Erzsébet-körut 41., ahol hirdetéseket az összes létező bel- és külföldi hírlapokban és naptárakban kiváló szakértelemmel, lelkiismeretesen, pontosan és szolid áron eszközölnék. Több mint 200 naptár kizárólagos képviselője, vidéki lapok központi hirdetési osztálya, számos hírlap kizárólagos kezelője. Diszes újságkatalógus, képes naptárjegyzék és minden felvilágosítás a t. hirdetőknél díjmentesen.

32 hold

őszi káposzta-termés

waggonszállításra ELADÓ.

Dobozi uradalom. Posta: Dobox.

Mélyen leszállított árak!

BUTORELADÁS.

A volt Magyar Műbutorgyár

helyiségeiben levő összes

BUTOROK

u. m.: ebédlők, hálószobák, úri-szobák, szalonberendezések, valamint egyes tárgyak, ugymint: mosdók, szalónasztalok, íróasztalok, székek, fali tükrök, álló tükrök, képek, míg a készlet tart,

minden elfogadható áron eladatnak.

Ugyanott az összes famegmunkáló gépek, valamint az összes asztalos gyalupadok használt és új szerszámokkal együtt, továbbá mindennemű butorvasalások

jutányos áron kaphatók és bármikor megtekinthetők.

Esetleg az egész gyártelep gépekkel vagy azok nélkül műhelynek avagy raktárnak bérbeadó.

Reisz Miska bútorgyára

Békéscsaba, Vasút-utca 1155. és 1156. sz.

Műasztalos, kárpitos-
és diszitő-műhelyek.

Rajziroda.

Telefon: 20. sz.

Telefon: 20. sz.

Saját készítményű
teljes
lakásberendezések
állandóan
nagy választékban.

Rézi munkához való disz-rojtok és bojtok

Rész email és színes gyermek-ágyak matraccal

Kertész Vilmos műkárpitos és diszítő
BÉKÉSCSABA, a városházával szemben.

Állandóan nagy raktárt tart művészi kivitelű

kész kárpitozott butorokból, bel- és külföldi szövetekből.

Elvállalja minden régi butornak a legújabb stíl szerint való átalakítását

a legjutányosabb áron.

Rész matraccok és összeszukható vaságyak

Vidéki munka gyors elintézést nyer

DIVAT-ÉRTESITÉS!

Tudatjuk a tisztelt közönséggel, hogy az

őszü ujdonságok

raktárra érkeztek.

Kalap, cipő, nyakkendő óriási választékban leszállított áron kaphatók.

Szives pártfogást kér

FRIEDMANN ÉS TÁRSA

uridivat-üzlete Békéscsaba, Vasut-u.

Denaturált szesz.

A ki szép és tartós fényű **szobapadlót**

akar, az csak a világ legjobb és legújabb találmányu

szobapadló - lakkjaiból vegyen.

Utasítással is szivesen szolgál

Rein Jenő festékkereskedése Békéscsabán.

Kence (firniss).

Saját gyártmányu olajfesték.

C i p ő k r é m g y á r .

Nincs többé csunya és rossz fog!

Nagy vívmány! Uj magyar találmány!

Hótiszta fehér fog minden embernek legfőbb vágya!

Ezt könnyen elérhetjük Nádler Lajos által feltalált, törvényileg védett és szabadalmazott fogtisztító szerével.

A Nádler-féle

„Hófehér” fogtisztító szer

a legelhanyagoltabb fogakat, különösen annak

feketeséget vagy sárgaságát a legrövidebb időn belül hófehérre tisztítja,

a fogakat nem rontja és egészséges állapotban tartja. Senki se mulassza el a tisztán növénynedvekből készült kellemes ízű folyadékkal egy próbát tenni.

Ára egy üvegnek használati utasítással K. 1.50, mely 1-2 évre elegendő

Egyedüli elárúsító BÉKÉSCSABÁN: Dobay Kálmán drogériája.

Kitünő faju különféle **csemege-szőlő**

5 kilónkint 18 krajcár, 1 „ 20 „

Kapható

dr. Ursziny János ügyvédi irodájában Békéscsabán.

BÉKÉSCSABAI ZENEDE

Békéscsaba, Főter, 885. szám.

Növendékek felvételnek: fiu- és leánygyermek, valamint felnőttek, kezdettől a legmagasabb kiművelődésig.

TANZAKOK:

MELLÉKTANZAK:

zongora, magánének, az összes zeneelméleti hegedű és cimbalom. Akadémiai előkészítő.

Az intézet ez év tanfolyamán az Orsz. m. kir. zeneakadémia zongora-fanzakára előkészít.

Tandij: Bármely hangszerre (heti 3 órával) évi 100 korona, a mely összeg havi 10 koronás részletekben törlesztendő. Magánének (heti 3 órával) évi 160 korona, havi 16 koronás részletekben. Zongora — mint melléktanzak — heti 2 órával (az éneknövendékeknek) ingyenes. Zeneelmélet (heti 1 órával) ingyenes. Szegénysorsu, de tehetséges növendékek korlátozott számban fél, illetve egész tandijmentesen felvétetnek. — A tananyag azonos az Országos magyar királyi zeneakadémiáéval.

Megjegyzés. Oly növendékek, kiknek hangszerük nincs, az intézet hangszerein naponta egy órát gyakorolhatnak.

Felnőttek részére külön ESTI TANFOLYAM.

Beiratások augusztus hó 28-tól naponta délelőtt 9—12-ig, délután 2—6-ig eszközölhetnek. Beiratási díj 4 korona.

Mezei Mór hegedű-tanár.

Gyöngyösi Gusztáv okl. zenetanár, intézet-tulajdonos.

Mielőtt
személy-, jel-
zálog- vagy építési
KÖLCSÖN
írányt intézkednék
kérjen díjtalanul prospektust
MELLER L. EGYED
BUDAPEST
IX., Lányai-utca 7.
Telefon-Interurbán
46-31.

Olcsó tüzifa-eladás!

Grünwald Mór

tüzifa-, kő- és faszén, mész és
cement nagybani kereskedése
Békéscsaba, Berényi-ut 2106.

A n. é. közönség szives figyel-
mébe ajánlom kitűnő minőségű, szá-
raz állapotban lévő

tüzifákat

a következő áron:

Gyertyán hasáb	175 kor.
" dorong	165 "
Bükk hasáb	160 "
Cser hasáb	160 "
	wagononként.

Raktáron tartok ezenkívül első-
rendű fa- és kőszén, meszet s
azokat kicsinyben és nagyban ház-
hoz szállítva, a legjutányosabb áron
árusítom.

Kérve a t. közönség szives párt-
fogását, tisztelettel

GRÜNWALD MÓR.

Menyasszonyi kelengyék a legdiszesebb kivitelig.

Uj női divatáruház!

ALEXANDER TESTVÉREK BÉKÉSCSABA, Vasút-utca, Vidovszky-ház.

Tisztelettel van szerencsénk a hölgyközönség szives
tudomására hozni, hogy az általunk átvett Propper-féle
divatüzletet nagyrészt kiárusítottuk és azt

a divat legszebb ujdonságaival

egész ujonnan berendezve

ALEXANDER TESTVÉREK CÉG ALATT

tovább vezetjük. Raktáron tartunk: Legujabb
divatu és elismert legjobb gyártmányu

női ruhakelméket, selymeket, vászon,
chiffon és különféle damaszt-árúkat,
ágy- és asztalkészleteket, szőnyeg,
függöny, paplan- és ágybetéteket,
különféle ruhadiszeket, a női szabó-
sághoz szükséges összes kellékeket

s minden e szakmába vágó cikket. Midőn a t. vevőközön-
ség nagybecsű pártfogását kérjük, biztosítjuk a legjutányo-
sabb árról, előzékeny és lelkiismeretes kiszolgálásról,
maradunk kiváló tisztelettel

Alexander Testvérek.

Vidéki rendelések pontosan eszközöltetnek.

Mintákat kívánatra bérmentve küldünk.

SZEGFÜ RUDOLF
mezőgazdasági
gépraktárában
(Békéscsaba, Buzapiac)
raktáron levő összes

**gépek, gépalkat-
részek, gépszijjak,
olajok stb. igen jutá-
nyos áron eladatnak**

Ugyanott egy

3 szobás lakás

és üzlethelyiség haszon-
= bérbe adatik. =
Bővebbet Szegfű Rudolf üzlet-
helyiségében.

**Egy 3 éves
kancza ló
olcsón eladó.**

Bővebbet a Játékgárban.

Csabai Gőztéglagyár Társaság
Suk, Wagner és Társai Békéscsabán.

Francia „HORNYOLTCSERÉP” kettős horonnyal

a mai kor legjobb és legolcsóbb
fedőanyaga. Kiválóan jó minőség-
ben és jutányos áron kapható

természetes szép vörös színben és kátrányozott állapotban a

Csabai Gőztéglagyár Társaság
Suk, Wagner és Társainál Békéscsabán.